

Паэтычны гвалт

Аказваецца, гвалт можа даваць станоўчы вынік. Напрыклад, спрыяць нараджэнню творчага тандэма. Каралесь — істота, што з'явілася дзякуючы вечарам гвалтоўнай паэзіі. Арганізатар Юрый Корзун прапанаваў маладым творцам Карыне Пацко і Алесю Мойскаму выступаць пад псеўданімам. На той момант літаратараў яднала не толькі паэзія, але і асабістыя стасункі. Ад спалучэння імёнаў нарадзіўся Каралесь.

К. П.: — Мы спрабуем спалучаць быт і творчасць, падтрымліваць адно аднаго. Саюз двух літаратараў цалкам магчымы. Бывае, праўда, натхненне прыходзіць да нас неаднachасова. Алесь «запаліўся» і піша на хаду. А я мару і ў думках лётаю. Мы вучымся: я — не крыўдаваць на крытыку, Алесь — быць мяккім, выказваць заўвагі асцярожна.

— Што за дзіўныя вечары гвалтоўнай паэзіі?

А. М.: — Мы выпадкова знайшлі такі гурток Вконтакте. Творцы пішуць па заданні гледачоў вершы, таму паэзія «гвалтоўная». Прычым заданні могуць быць у выглядзе малюнкаў, ці напісаць верш на нейкія гукі. Мы першы раз прыйшлі разам на сустрэчу і разам выступілі. Пасля падумалі, што трэба нечым адрозніваццa ад астатніх, і зрабілі выступленне ўдваіх традыцыяй. Гэта выдатная магчымасць не толькі разнастаіць вечарыну, але і прэзентаваць верш па ролях, з іншымі акцэнтамі.

К. П.: — Цымус такіх вечароў — зваротная сувязь. Можна колькі заўгодна пісаць вершы ў шафу, але без творчага росту і маральнага задавальнення. Тут аўтары чытаюць на публіку, чуюць меркаванні слухачоў, могуць скарыстацца заўвагамі.

— Калі вы чытаеце разам, то ствараеце, напэўна, таксама…

А. М.: — Да таго, як мы сустрэліся, у кожнага былі ўласныя вершы. А пасля мы сталі пісаць разам. Можам проста шпацыраваць і дзеля задавальнення гуляць, рыфмуючы нейкія словы. У выніку забава можа застацца гульнёй, а можа нарадзіцца верш. Збоку гэта дзіўнае відовішча: ідзе пара, рыфмамі размаўляе. Напэўна, людзі думаюць, што нейкія вар'яты. А мы можам так гадзінамі камунікаваць: пра паэзію, літаратуру — рэчы, якія нас аб'ядноўваюць.

— Калі верш нарадзіўся, дапрацоўваеце яго разам?

К. П.: — Алесь больш крытыкуе. Ён імкнецца да дасканаласці. Можа сказаць, што трэба падправіць, перапісаць. Увогуле, калі ёсць натхненне, то перарабліваем разам. Калі няма — думаем паасобку.

А. М.: — Часта спрачаемся за асобнае слова. Шукаем патрэбную метафару, удакладняем нейкія дэталі. У Карыны цікавыя ідэі, да якіх я не чапляюся, а толькі падпраўляю вобразы. Нядаўна яна даслала мне апавяданне. Калісьці я распавёў, якім бачу тэкст. А Карына, не сказаўшы, напісала апавяданне, аформіла мае ідэі. Мне вельмі спадабалася, захацеў нешта дадаць, дарабіць. Атрымаўся цудоўны твор.

— Вашы творчыя манеры супадаюць?

А. М.: — Напэўна, я больш схільны да эксперыментаў, спрабую зарыгінальнічаць, а Карына піша ў класічнай манеры. Калі чытаю, таксама імкнуся зрабіць гэта нейкім адмысловым чынам — з дапамогай рэквізіту, напрыклад. Хаця, калі вершы на паперы не маюць канкрэтнага асобаснага вызначэння, то складана здагадацца па стылі — я іх напісаў ці Карына.

— Напэўна, на манеру чытання паўплываў і народны літаратурны тэатр «Жывое слова», дзе таксама выступаеце разам.

А. М.: — Так. Я распрацаваў там уласную манеру чытання, навучыўся больш паглыбляцца ў вершы, назапасіў вопыт іншых аўтараў. Прычым я яшчэ ў школе імкнуўся ва ўсім паўдзельнічаць, да ўсяго далучыцца: да розных вечарын, канцэртаў. І ў тэатр патрапіў без нейкай канкрэтнай мэты. А вершы пісаць пачаў у школе. Думалася тады: няўжо я не змагу гэтага? І калі пачалі з'яўляцца першыя вершаваныя радкі, то і бацькі станоўча да гэтага паставіліся, і настаўнікі падтрымалі.

К. П.: — А мяне ў тэатр прывёў Алесь. Я ўбачыла ўвесь тэатральны калектыў на Міжнародным фестывалі студэнцкіх тэатраў «Тэатральны куфар». Тады прыйшла за Алесем проста пасядзець і паглядзець, спадабаўся настрой, калектыўны дух. Я гэтым заразілася, улюбілася ў жываслоўскія песні і мініяцюры. Алесь адразу не надта добра да гэтага паставіўся — раптам не змагу. Але пасля я паглядзела спектакль і папрасілася ў тэатр. Так ужо тры гады ў «Жывым слове».

— Тэатр уплывае на літаратурную творчасць?

А. М.: — Безумоўна. Мы часам пішам для тэатра мініяцюры. У нас ёсць «Атрасіны» — вечарына ўласнай творчасці ў канцы восені. Калі акцёры самі прыдумваюць сцэнарый, самі ставяць, працуюць фактычна без дапамогі рэжысёра. Штосьці кшталту справаздачы.

— Карына, ці страшна даваць свае творы на рэцэнзію Алесю?

К. П.: — Ой, вельмі страшна. Ён самы строгі крытык. Я яшчэ некалькі разоў падумаю, як зрабіць лепей, і толькі потым рызыкну даць яму пачытаць. Калі Алесь ацэньвае, то не звяртае ўвагі на тое, што я яго дзяўчына. Ён вельмі жорстка гэта робіць. Спачатку крыўдавала, а цяпер прызвычаілася, прыслухоўваюся, бо ведаю, што хоча, каб я імкнулася да дасканаласці.

— Чужым кнігам месца на вашых паліцах знаходзіцца?

А. М.: — Людзі, якія пішуць, не звяртаюць увагі на тое, што ствараюць іншыя. А нас з Карынай кнігі аб'ядноўваюць. Калі кніжная крама раптам узнікае па дарозе, то лепш туды не заходзіць, бо можам згубіцца на пару гадзін.

К. П.: — Прычым Алесь да сваіх кніг кіруецца, я — да сваіх. У выніку пакідаем там усе грошы. Вось з новых набылі «Парасонечнасць» Алеся Емяльянава. Ён з дапамогай свайго гурта даносіць вершы да чытачоў. Вельмі таленавіты чалавек, сонечны і харызматычны. «Сфагнум» Віктара Марціновіча таксама чыталі. Класіку, зразумела, набываем. Хацелася б мець многія зборы твораў.

— А кніжка з уласнымі вершамі ў вас ёсць?

А. М.: — Ёсць выданне «Год без натхнення» — гэта кніга па выніках вечароў «гвалтоўнай» паэзіі. Яе выдалі на гадавіну гэтых вечароў. Туды ўвайшлі творы ўсіх паэтаў-удзельнікаў вечарын. Тут ёсць і вершы вядомых аўтараў, напрыклад, Віктара Лупасіна, Паўла Клёка. Мяркую, мы яшчэ не ўсвядомілі сябе сапраўднымі паэтамі, каб выдаць кнігу. Калі назапасім больш вершаў і будзем атрымліваць нейкую зваротную сувязь, тады абмяркуем пытанне са зборнікам.

К. П.: — Прыемна, калі на вечарынах незнаёмыя людзі дзякуюць за вершы, выступленні, просяць аўтограф. Гэта натхняе і падштурхоўвае да творчасці, індывідуальнага росту.

Запісала Маша ДУБРОЎСКАЯ